

Den Islamiske Børneopdragelse

Børneopdragelse har en central plads i islam. Allah (swt) siger i koranen:

"I, der har Iman: Beskyt jer selv og jeres familie fra ild"
(Surah al-Tahrim, 66:6)

Det betyder, at vi skal kultivere og opdrage vores børn med islam. "*Giv børn den islamiske opdragelse*" siger verset. Den islamiske opdragelse er således en pligt grundfæstet i dette vers.

Islam betragter børn som mennesker, der har sin egen behandling. Børn er altså noget for sig selv. Islam fastlægger bestemte børnelove, herunder omkring amning, pasning og opdragelse, og oven i dette udformer islam en bestemt stat, der i sidste ende er garanten for, at disse love iværksættes. Det betyder ikke, at børneopdragelse begynder med den islamiske stat – den begynder med far og mor. I Danmark, hvor vi lever, har hverken naboen, gaden, bedsteforældre eller skolen ansvaret for dit barn. Det er dig som far eller mor, der har ansvaret. Ansvarer ligger først og fremmest på faren og dernæst moren.

Allahs gave

Din tilgang til dit barn er, at det er Allah's (swt) ejendom betroet til dig - en amanah. Du har altså dit barn på lånt tid, og en dag skal du aflevere det til ejeren: Allah (swt). Denne betroelse er i mellemtiden givet til dig – barnet tilhører dig alene. Barnet tilhører ikke engang kaliffen, og sandelig heller ikke skolen, kommunen eller regeringen.

Kultivering

Når Allah (swt) i ovennævnte vers (66:6) vil have os til at passe, lære, opdrage og kultivere vores børn, hvordan kan vi så gøre det, hvis vi ikke selv er kultiveret? Verset påbyder således, at vi selv må kultivere os og lære om børneopdragelse for at kunne give det videre til vores børn.

Mad, tøj og hjemmet er ikke nok

Børneopdragelse handler ikke kun om at give børn kost og logi. Dette er dyrenes opdragelse – ikke menneskenes. At visse forældre giver børn kost og logi og overlader opdragelsen til skolen og gaden, fører faktisk til de fænomener vi ser i dag, hvor muslimske børn kan ende i kriminalitet og bander. Ovennævnte vers (66:6) taler ikke om kost og logi, men taler om børneopdragelse.

Ligeledes opdeler verset ikke ansvaret således, at moren tager sig af børneopdragelsen, mens faren tager sig af islamudbredelsen, arbejde og forretning. Faren har hovedansvaret for hele familien – også børneopdragelsen.

Barnesyn

Spørgsmålet om opdragelse har gennem historien været et omdiskuteret emne. Er barnet født med arvesynd eller godhed? Er barnet født med to horn på panden eller to vinger på skuldrene? Islam afviser begge dele og anser, at mennesket hverken er født godt eller ondt. Mennesket er født med et valg og en tilbøjelighed til det gode og det onde. Allah (swt) siger:

"Vi viste ham de to veje" **(Surah al-Balad, 90:10)**

Du kan således med din opdragelse fremme det bedste ud af dit barn, og opdrage det til at være tjener af Allah (swt) – en bærer af godheden til omverdenen. Dem der siger, at barnet er født ondt har en tendens til at opdrage børn med tæsk eller militærdisciplin. Dem der siger, at barnet er født godt har tendens til en liberal eller "laissez faire" opdragelse. Islam afviser begge dele.

Hvad går islam så ind for? Lad os se på det.

Vær god ved børn

Sendebuddet (saw) elskede, kyssede, vejledte og legede med børn. Sahabi Omar (ra) berettede, at han så sendebuddet (saw) gå på fire ligesom en hest, mens børnebørnene Hassan og Hussain legende red på hans ryg. Når sendebuddet (saw) så et barn på gaden, talte han venligt til det og af og til legede han med det.

Hvis han havde en frugt eller noget at spise, gav han det til et barn. Sahabi Anas (ra) fortalte om dengang han var et barn: "I de ti år jeg boede hos Profeten, foretog jeg ting, han ikke brød sig om, men han skældte mig aldrig ud. Han var altid venlig og kærlig mod mig". Endvidere sagde Anas: "Jeg har aldrig set et menneske der elsker sine børn og sin familie så højt som profeten Mohammed (saw)".

Giv dit barn forklaringer

Når du udsteder forbud eller påbud til dit barn, så giv også en forklaring med. Barnet bør forstå, hvorfor det ikke er tilladt at spise haram eller at gå i bad med nøgne skolekammerater. Sendebuddet (saw) så engang børn kaste med sten. Han forbød det ikke blot, men gav også den forklaring, at stenkast kan skade folk og ejendom. I øvrigt gav han ikke blot denne forklaring, men gik videre og tilbød også en alternativ løsning om våbenbrug. Dette princip: "Befaling, forklaring og alternativ" bør du anvende. Eksempelvis hvis du forbyder dit barn slik, så sig ikke "Fordi jeg bestemmer", men forklar, at slik er usundt og tilbyd eksempelvis frugt.

Indlev i barnet

Hemmeligheden i enhver vellykket opdragelse forudsætter, at du indlever dig i dit barn. Forstil dig selv i barnets univers. Lyt, føl og forstå hvordan barnet har det, og hvordan det føler og tænker. Gør du dette kan du løse barnets problemer, opfylde dets behov og opdrage på bedste vis. Sendebuddet (saw) havde evnen til at sætte sig ind i et barns situation, selv under krigens hede. Inden Badr kampen år 624 fangede sahaba (ra) en hyrdedreng, og spurgte ham om antallet af fjenden. Da sahaba ikke modtog et overbevisende svar, så straffede de drengen. Da sendebuddet (saw) kom, så satte han sig ind i barnets situation: observerede, lyttede, følte og indlevede sig ind i barnet. Han spurgte i stedet drengen om antallet af de store kameler hos fjenden,

som ethvert barn måtte kunne tælle. Drengen svarede mellem 9 og 10. Med indlevelsen i barnet forstod sendebuddet (saw), at drengen talte sandt, men vidste bare ikke hvad tallet tusind var. Så sagde sendebuddet (saw) *"Quraish er mellem 900 og 1000 mænd"*.

Slå ikke dit barn

Sendebuddet (saw) slog aldrig et barn. Profetens kone 'Aisha (ra) berettede: *"Allahs sendebud har aldrig slået en kvinde med sin hånd, ej heller en tjener, og han har med sin hånd aldrig slået nogen som helst undtagen i jihad"*.

Vis barmhjertighed

Sendebuddet (saw) kyssede sit barnebarn Hussain, mens en mand sad ved siden af. Så sagde manden: "Jeg har ti børn, og har aldrig kysset nogen af dem". Så kiggede Sendebuddet (saw) på ham og sagde: *"Den, der ikke er barmhjertig, vil ikke få barmhjertighed"*.

Behandl dine børn retfærdigt

En anden mand huskede at kysse sin søn og satte sønnen på sit skød, hvorimod da datteren kom, så satte manden datteren, blot ved siden af. Så sagde sendebuddet (saw): *"Du behandlede dem ikke retfærdigt"*.

Sæt grænser

Barnet kender ingen grænser, og af natur er det nysgerrigt. Du må sætte grænser – ikke kun så barnet ikke falder fra bordet, men også at lære barnet, hvad der er halal og haram, forpligtelser omkring soverytme, at lave lektier og renlighed. Når barnet vokser, skal det gradvist med alderen kunne mærke, at det selv bør tænke og selv tage stilling til alt disse. På den måde opbygger du disciplinen fra starten og gradvis opbygger du ansvaret med alderen.

Vær konsekvent

Når du har taget en vigtig beslutning, så hold fast i den. Barnet skal kunne stole på din beslutning, og at du mener det. Ændre ikke din beslutning med mindre du en gang imellem tager fejl. Har du taget fejl, må du indrømme og forklare barnet din fejl.

Vær konsistent

Det er en selvfølge, at dine ord, løfter og beslutninger skal stemme overens med dine handlinger. Hvordan kan barnet være ærligt, hvis faren ikke er det? Så længe du handler, er oprigtig og opdrager for Allahs skyld, vil der være harmoni i din personlighed. Gennem opdragelsen, suger barnet af din personlighed og væremåde, og kan på mange måder ligne dig. Barnet afspejler sig i dig.

Giv dit barn forbilleder

Glem det, at barnet lærer af tanker alene. Barnet lærer faktisk af tanker personificeret i dig. Ordene "Vær ærlig" giver ingen mening med mindre du selv viser det i dine handlinger. "Vær god" giver heller ikke mening med mindre du viser det gode i dine handlinger og fremhæver de gode egenskaber fra tidligere mandlige og kvindelige forbilleder. I koranen viser Allah (swt) os forbilleder med sendebude (as) og deres følgere -kvinder såvel som mænd-, så vi kan efterligne deres eksemplariske og heroiske handlinger. Allah (swt) siger:

"I historierne er der et påmindende eksempel for de forstandige."
(Surah Jusef, 12:111)

Allah (swt) sætter også sendebuddet (saw) som et forbillede for alle muslimer. Allah (swt) siger:

"I har et godt eksempel i Allahs sendebud." **(Surah al-Ahzab, 33:21)**

Hvis du ikke giver forbilleder til dit barn, så efterlader du et tomrum, som medier og underholdningsindustrien udfylder. Så er du ikke længere den eneste, der opdrager dit barn, og det kan faktisk skabe en konflikt mellem din opdragelse og hvad underholdningsindustrien fylder dit barn med.

Små børn kan kun efterligne forældre og omgangskreds, og kan således ikke begribe abstrakte forbilleder af sendebude (as) og andre personligheder. Sørg for, at forbillederne gøres håndgribelige i dine eller andres handlinger.

Styrk dit barns selvværd

Der findes intet mere ødelæggende end autoritær og ydmygende opdragelse. Det ødelægger børn på livstid. Uvidende forældre og skolelærer kan kun se blå mærker på huden, men kan ikke se ar på sjælen. Ydmyg aldrig dit barn, og sørg for, at ingen gør det – heller ikke af skolelæreren. Børn har en medfødt evne til at glemme mange ubehageligheder, men dybe eller langvarige ydmygelser kan sætte sig på sjælen.

Giv kun konstruktiv kritik, når det er nødvendigt, da overdrevne irettesættelser -som sendebuddet (saw) i øvrigt advarede imod- har negativ virkning på barnets værdighed og selvstændighed.

Styrk dit barns selvværd ved hele tiden at forbinde dets tanker og følelser til Allah (swt). Lær dit barn lykkeligheden og nærheden til Allah (swt). Gør du dette, vil dit barn være robust til at klare livets lange udfordrende rejse.

Vær tålmodig

Sendebuddet (saw) sagde til en mand: *"Du har to egenskaber, som Allah (swt) kan lide: Tålmodighed og langmodighed"*. I forbindelse med opdragelse betyder tålmodighed det, at forældre kan beherske sig selv og ikke dømme eller straffe under vrede. Langmodighed betyder, at forældre giver sig god tid inden de handler overfor eller dømmer et barn.

Pas på vrede

Sendebuddet (saw) sagde til en mand *"Vær ikke vred"*, og gentog det tre gange. Vrede og raserianfald gennem opdragelse er desværre udbredt, og kan overfor børn føre til forvirring, utryghed samt underminering af ansvarsfølelse og selvstændighed.

Planlæg for dit barn

Ifølge førnævnte vers (66:6), "*Beskyt dig selv og din familie*", er det dig, der står for barnet – ikke barnet selv. Du er ansvarlig for planlægning af opdragelsen, herunder hvilken skole barnet bør gå i og hvad barnet overordnet bør foretage sig gennem dagen af lektier og leg.

Planlægning kræver, at faren og moren følger med i barnets udvikling både mentalt, følelsesmæssigt og personligt. Når I kender jeres barn, som jer selv eller mere, så kan I planlægge, hvordan barnet bør udvikle sig. Løbende bør I revurdere jeres plan, når I opdager, hvad I kan gøre for barnet. Er barnet født med temperament, så må planlægning være, at temperament ikke bør forekomme i forkerte situationer. Er barnet usikkert på sig selv, så må det lære at stole på sine evner. Små børn er som bløde ler, der kan formes, men med tiden og gennem ungdommen bliver de hårdere at ændre på.

Opdragelsen bør således starte blidt og så småt, mens barnet går på alle fire.

Bevar tillidsbånd

Dit barn har en medfødt evne til at have en tillid til dig som mor og far. Så længe du opdrager for Allahs skyld, vil dette bånd ikke brydes livet igennem. Hvis dit barn fortæller, hvordan det har det, også i skolen, hvor du nærmest følger med som en skygge i klasseværelset, så har barnet sandelig en enorm tillid til dig. En sådan tillid gør, at du kan løse barnets problemer i god tid, men gradvist bør du lære barnet selv at løse sine egne problemer, da barnet en dag skal rejse gennem livet uden dig.

Ambition

Har du ambitioner, så vil du også lære dit barn ambitioner, men pas på med overdrevne ambitioner om at opnå noget alt for stort, da manglende indfrielse af disse overdrivelser kan være nedbrydende for barnet. Det altafgørende er, at du har lært dit barn at elske og søge Allahs evige tilfredshed. Dette er det sublime du kan give dit barn.

Vær opmærksom på miljøet

Hvor dit barn vokser op, har enorm indflydelse på dit barns opvækst og opdragelse. Vær derfor opmærksom på omgivelserne, gademiljøet og skolen.

Ovennævnte vers (66:6), "*Beskyt jer selv og jeres familie*", indebærer ikke kun beskyttelse af dit barn mod skadelige miljøer, men også imod skadelige sociale medier. Isolere ikke dit barn fra omverdenen, og pak det ikke i vat. Barnet bør lære den verden, som det en dag skal sejle igennem helt alene, men fjern de medier og miljøer, der skader dit barn.

Afslutningsvis bør det nævnes, at du har ansvaret for dit barn, men som muslimer har vi også et kollektivt ansvar med at støtte og rådgive andre forældre, hvis de har brug for hjælp. Vi må støtte hinandens opdragelse, og beskytte vores børn imod en omverden, der ikke er tro mod Allah (swt).